นักเทคโนโลยีการศึกษา

ความหมาย

นักเทคโนโลยีการศึกษา (Educational Technologist) เป็นนักวิชาชีพชั้นสูงแขนงหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการช่วยอำนวยความสะดวกแก่การจัดการศึกษาและการสอน เป็นผู้มีความรู้ที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของมนุษย์โดยผ่านการวินิจฉัยอย่างมีระบบ มีการพัฒนา การรวบรวมและการใช้ทรัพยากรการเรียนรู้อย่างเต็มที่ โดยการจัดการของกระบวนการเหล่านี้

หากจะพูดสั้นๆ นักเทคโนโลยีการศึกษา ก็คือบุคคลมืออาชีพผู้ปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีการศึกษาสำเร็จการฝึกอบรมวิชาชีพนี้อย่างต่ำปริญญาตรี

เพื่อให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น ก็ต้องทำความเข้าใจกับความหมายของเทคโนโลยีการศึกษาไปด้วย

นักเทคโนโลยีการศึกษา ได้ตั้งสมาคมวิชาชีพขึ้นในสหรัฐอเมริกา ชื่อ Association for Educational Communications and Technology หรือที่เรียกย่อๆว่า AECT

AECT ให้ความหมายของคำว่า เทคโนโลยีการศึกษาและพยายามปรับปรุงความหมายและในที่สุดได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีการศึกษาไว้ว่า "เทคโนโลยีการศึกษาเป็นทฤษฎีและการปฏิบัติของการออกแบบ การพัฒนา การใช้ การจัดการ และการประเมินผลของกระบวนการและทรัพยากรสำหรับการเรียนรู้"

ดังนั้น นักเทคโนโลยีการศึกษา คือ ผู้ปฏิบัติมืออาชีพเกี่ยวกับการออกแบบ การพัฒนา การใช้ การประเมินผลของกระบวนการและทรัพยากรสำหรับการเรียนรู้

นักเทคโนโลยีการศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรีวิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา จัดเป็นผู้ชำนาญเฉพาะด้าน (specialist) ส่วนผู้ที่สำเร็จระดับปริญญาโทและปริญญาเอกนั้นจัดเป็นผู้ชำนาญทั่วไป (generalist)

บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษา

หากจะกล่าวโดยรวมถึงบทบาทหน้าที่ของนักเทคโนโลยีการศึกษาแล้ว ก็อาจจะกล่าวได้ว่านักเทคโนโลยีการศึกษา คือ บุคคลที่ใช้วิธีการอย่างมีระบบในการวางแผน การประยุกต์ใช้ และการประเมินกระบวนการเรียนการสอนทั้งระบบ โดยให้ความสำคัญต่อทั้งด้านเครื่องมือ ทรัพยากรมนุษย์ และปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น ระหว่างมนุษย์กับเครื่องมือ เพื่อจะได้รูปแบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นใช้การวิเคราะห์ระบบเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน

หากจะแยกบทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. บทบาทในการบริการจัดการหน่วยงาน

นักเทคโนโลยีการศึกษา มักจะมีโอกาสเป็นหัวหน้าหน่วยงานด้านเทคโนโลยีการศึกษา เริ่มจากหน่วยงานของโรงเรียนไปจนถึงหน่วยงานอื่นๆ ในการบริหารจัดการหน่วยงานนี้ นักเทคโนโลยีการศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถในการกำหนดจุดหมายของหน่วยงาน จะต้องมีความสามารถในการวางแผนระยะสั้นระยะยาว มีความรู้ในเรื่องการบริหารงบประมาณ มีความสามารถในการเสาะแสวงหาแหล่งทุนสนับสนุนการดำเนินงานทั้งจากรัฐบาลและเอกชน จะต้องมีความสามารถในการจัดบริการให้บรรลุจุดหมายของหน่วยงาน มีความรู้ความสามารถในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลหน่วยงาน

2. บทบาทในการบริหารงานบุคคล

นักเทคโนโลยีการศึกษาจะต้องรู้จักวิธีการเขียนภาระหน้าที่ และคุณสมบัติเฉพาะเพื่อการจัดหาบุคลากรในหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษานั้น หากเป็นหน่วยงานระดับสูง และขนาดใหญ่จะมีคนครบทุกระดับ คือ มีพวกที่มีความรู้เชี่ยวชาญทั่วไป อันได้แก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาปริญญาโทและเอกทางเทคโนโลยีการศึกษา ผู้ชำนาญเฉพาะทางได้แก่ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีทางเทคโนโลยีการศึกษาพนักงานเทคนิคเป็นผู้เรียนเฉพาะทาง อาจสำเร็จปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในด้านที่เกี่ยวข้องกับงานเทคโนโลยีการศึกษา เช่น การถ่ายภาพ การพิมพ์ นักอิเล็กทรอนิกส์ และอื่นๆ อีกพวกหนึ่งเป็นพวกสุดท้าย คือ พนักงานสนับสนุน

การประกาศรับสมัครบุคคล ต้องเขียนลักษณะงานและคุณลักษณะเฉพาะไว้ เพื่อให้ได้คนตรงตามที่ต้องการได้

นักเทคโนโลยีการศึกษาต้องจัดฝึกอบรมบุคลากรของหน่วยงาน ต้องรู้จักมอบหมายงานแก่บุคลากร ต้องมีความสามารถในการนิเทศ ต้องมีความสามารถในการสร้างความพอใจในการทำงานให้เกิดขึ้นในบุคลากรของหน่วยงาน และรักษาความพอใจในการทำงานไว้ให้ได้ ต้องประเมินปฏิบัติงานของบุคลากร

3. บทบาทในการออกแบบ

เทคโนโลยีการศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์และอธิบายจุดประสงค์ของการเรียนรู้ได้ และกำหนดลักษณะของผู้เรียนได้ กำหนดยุทธศาสตร์และเทคนิคของการเรียนการสอนได้ เสนอแนะสื่อที่เหมาะสมที่สุดที่จะบรรลุจุดประสงค์ได้ เสนอแนะสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ได้ ประเมินการออกแบบระบบการเรียนการสอนได้ ซึ่งระบบการเรียนการสอนย่อมประกอบด้วย บุคคล สาร วัสดุ เครื่องมือ เทคนิค และสิ่งแวดล้อม

4. บทบาทในการจัดเก็บข่าวสาร

นักเทคโนโลยีการศึกษาจะต้องมีความสามารถในการรวบรวมวัสดุ จัดระเบียบให้ง่ายแก่ผู้ใช้ที่จะใช้ จึงต้องรู้จักกระบวนการจัดเก็บ และตัดสินใจว่าจะใช้ระบบใด กำหนดนโยบายปฏิบัติอันเกี่ยวกับกลไกการจัดและเก็บรักษา กำหนดและประเมินจัดหมวดหมู่ จัดระบบทะเบียนต่างๆ

5. บทบาทในการใช้บริการ

คุณภาพของงานโครงการเทคโนโลยีการศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับว่าหน่วยงานมีความสามารถบริการวัสดุ เครื่องมือ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนสูงสุดเพียงใด

นักเทคโนโลยีทางการศึกษาจะต้องมีความสามารถในการให้ครูผู้ใช้ได้ดูก่อนมากๆ เพื่อจะได้คุ้นเคยและใช้ได้ประโยชน์มาก มีความสามารถในการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จะมีประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการซ่อมแซมทนุบำรุงอุปกรณ์ทั้งหลาย จัดเตรียมอุปกรณ์ จัดรับ และเก็บให้อยู่ในสภาพที่จะหมุนเวียนใช้ได้สะดวก

6. บทบาทในการผลิต

นักเทคโนโลยีการศึกษาต้องมีความสามารถในการผลิตวัสดุ เสียง วัสดุกราฟิกส์ รายการวิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ และรายการสำหรับคอมพิวเตอร์ และอื่นๆ ต้องรู้ว่าการผลิตเหล่านั้นต้องการวัสดุอะไรบ้าง เครื่องมือใดบ้าง

7. บทบาทในด้านการให้คำปรึกษาและการสอน

นักเทคโนโลยีการศึกษาจะต้องให้ข่าวสาร จะต้องแจ้งให้ผู้ใช้รู้ว่าในหน่วยงานมีอะไรบ้างเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้อย่างไร ต้องประชาสัมพันธ์หน่วยงานให้คนรู้จัก ต้องบริการการฝึกอบรมแก่ครูให้ข่าวสารแก่ผู้บริหาร ช่วยบุคคลให้ใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆได้ ติดต่อกับผู้ผลิตและผู้จัดพิมพ์เกี่ยวกับเครื่องมือและวัสดุต่างๆเพื่อให้ทราบผลของการใช้ ต้องจัดช่องทางการสื่อสารระหว่างหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษากับผู้ใช้

8. บทบาทในการประเมินผล

เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับหน่วยงานเทคโนโลยีการศึกษานั้น จะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุด การประเมินผลเป็นวิธีหนึ่งที่จะให้เกิดผล เช่นนี้

นักเทคโนโลยีการศึกษาจะต้องสามารถวิเคราะห์ความต้องการวัสดุอุปกรณ์ของหลักสูตรในปัจจุบันและอนาคต จะต้องเขียนเกณฑ์และแนวในการเลือก การใช้ การประเมินวัสดุ และใช้เกณฑ์เหล่านั้นให้ได้ จะต้องสามารถสังเคราะห์คำขอ และข้อเสนอแนะของครูและนักเรียน เกี่ยวกับวัสดุที่ต้องการได้ ต้องรวบรวมและใช้เครื่องมือประเมินผลเพื่อช่วยในการเลือก

9. บทบาทในการวิจัย

นักเทคโนโลยีการศึกษาเป็นทั้งผู้วิจัยและใช้การวิจัย นักเทคโนโลยีการศึกษาจึงต้องสามารถกำหนดความต้องการการวิจัยได้ ต้องค้นคว้าการวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ ต้องออกแบบการวิจัยได้ ตรวจสอบตีค่าของการวิจัยได้ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการวิจัยได้

10. บทบาทในการใช้และการสังเคราะห์

การใช้นั้นหมายถึง การที่ผู้ใช้กับแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ได้เกี่ยวข้องกันมาก ๆ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ นักเทคโนโลยีการศึกษาจะต้องปรึกษาหารือกับผู้ใช้ในขณะที่ใช้สื่อหรือทรัพยากรการเรียนรู้นั้น จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด นักเทคโน - โลยีการศึกษาจะต้องมีความมั่นใจว่า วัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหลายอยู่ในสภาพพร้อมเสมอสำหรับการใช้ นักเทคโนโลยีการศึกษาจะต้องช่วยครูและนักเรียนให้ปฏิสัมพันธ์กับสื่อให้มากที่สุดเพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้

คุณลักษณะของนักเทคโนโลยีการศึกษา

คุณลักษณะของนักเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษา หรือศูนย์ตามหน่วยงานราชการต่าง ๆ อาจจะแยกคุณลักษณะออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. คุณลักษณะด้านวิชาการ

คุณลักษณะด้านวิชาการนี้จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนักเทคโนโลยีการศึกษา การเข้าใจถึงบทบาทของการศึกษาต่อสังคมโดยลึกซึ้ง และเข้าใจว่าเทคโนโลยีการศึกษาเข้ามาช่วยการศึกษาให้มีคุณภาพ ด้วยเหตุนี้ นักเทคโนโลยี จึงต้อง

1.1 มีความรู้ในทฤษฎีและวิธีการทางเทคโนโลยีการเรียนการสอน

1.2 มีความรู้ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตร ต้องมีความรู้ในเนื้อหาสาระของหลักสูตร

1.3 มีความรู้ในทฤษฎีการเรียนการสอน

1.4 มีความรู้ในการเผยแพร่ และการให้ข่าวสาร

1.5 มีความสามารถในการออกแบบ การผลิตสื่อ และระบบการเรียนการสอน

1.6 มีความสามารถในการประเมินผล

1.7 มีความสามารถในการวิจัย

1.8 มีความสามารถในการนิเทศ

1.9 มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ตามสมควร

2. คุณลักษณะในด้านปฏิบัติ

ถ้าจะให้ด้านวิชาการบรรลุผล ต้องมีคุณ-สมบัติทางด้านบุคลิกภาพเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะว่างานเทคโนโลยีการศึกษาเป็นงานที่จะต้องทำงานเป็นทีม ด้วยเหตุนี้ความรู้ทางด้านมนุษยวิทยาและสังคมวิทยา ก็จะเข้ามาเกี่ยวข้อง นักเทคโนโลยีการศึกษาต้องมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้ด้วย

บุคลิกภาพที่สำคัญสำหรับเทคโนโลยี ก็มีอาทิ เช่น

2.1 น้ำใจบริการ และน้ำใจประชาธิปไตย

2.2 มีความอดทน ยึดข้อเท็จจริงไตร่ตรองรอบคอบ รู้ปัญหาและรู้หลักชัย รู้ปัญหาว่าคืออะไร จะทำอย่างไรในการแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหาได้ถือว่าเป็นหลักชัย

2.3 ใฝ่เรียนรู้ ต้องติดตามข่าวและเหตุการณ์ให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

2.4 มุ่งความสมบูรณ์ ความดีกว่าเดิม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นนักพัฒนา มีบุคลิกภาพใฝ่นวัตกรรม (innovating personality)

พัฒนาการศึกษาวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษา

เทคโนโลยีการศึกษาพัฒนาเป็นวิชาชีพการศึกษาแขนงหนึ่ง ที่มีการศึกษาอบรมกันในมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในขั้นแรกๆ นั้นการเรียนการสอนมักจะเรียกว่าทัศนอุปกรณ์บ้าง ต่อมาเป็นโสตทัศนศึกษา และท้ายที่สุดก็ใช้คำว่า เทคโนโลยีการศึกษา

ในประเทศไทยนั้น สถาบันที่จัดสอนวิชาโสตทัศนศึกษาเป็นแห่งแรก คือ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เปิดสอนเป็นวิชาบังคับเรียน สำหรับนิสิต กศ.บ. ทุกคน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2496 ในปีการศึกษา 2509 วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรได้เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง วิชาเฉพาะโสตทัศนศึกษาขึ้น ปีการศึกษา 2510 เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโท สาขาโสตทัศนศึกษา หลังจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาเปิดสอนปริญญาโทสาขาโสตทัศนศึกษาไม่กี่ปี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็เปิดสอนปริญญาโทสาขาโสตทัศนศึกษา

ในปีการศึกษา 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรโสตทัศนศึกษา เปลี่ยนเป็นหลักสูตรปริญญาโทเทคโนโลยีการศึกษา และในปีการศึกษา 2518 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีเทคโนโลยีการศึกษา คือ กศ.บ.วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา และวิทยาลัยครูต่างๆ ก็ได้เปิดสอนวิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา ในระดับปริญญาตรีในปีการศึกษา 2531 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็ได้เปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอกเทคโนโลยีการศึกษา จึงเป็นอันว่า ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในปัจจุบันนี้ เปิดสอนหลักสูตรวิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา ทั้งระดับปริญญาตรี โท และเอก

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นภาควิชาที่ได้จัดตั้งขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานบริการโสตทัศนศึกษา ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา หน่วยงานบริการโสตทัศนศึกษาได้ริเริ่มจัดตั้งขึ้นตามโครงการความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยวิชาการศึกษา กับมหาวิทยาลัยอินเดียนา ระหว่าง พ.ศ. 2497-2505 มหาวิทยาลัยอินเดียนาได้ส่งผู้เชี่ยวชาญทางโสตทัศนศึกษามาให้ความช่วยเหลือ 2 ท่านคือ ดร.โรเบิร์ต เจ ฮันยาร์ด และ ดร. เมนเดล เชอร์แมน (Dr.Robert J. Hunyard and Dr. Mendel sherman) พัฒนางานโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษา และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาขึ้นเป็นหน่วยงานบริการโสตทัศนูปกรณ์ภายในวิทยาลัย แรกเริ่มตั้งอยู่ห้องชั้นล่างของตึก 3 มีอาจารย์ชุดแรก 3 คน คือ นายสมพงษ์ ศิริเจริญ นายเปรื่อง กุมุท และนายชม ภูมิภาค ในช่วงแรกได้จัดการฝึกอบรมบุคลากรให้กับกรมการฝึกหัดครู เพื่อรับประกาศนียบัตร ทางโสตทัศนศึกษา และได้ส่งอาจารย์ 3 คน แรกไปศึกษาด้านโสตทัศนศึกษาที่มหาวิทยาลัยอินเดียนา สหรัฐอเมริกา

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จักต้องนำเทคโนโลยีการศึกษาที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย โดยมีปรัชญาว่า เทคโนโลยีพัฒนาการศึกษา การศึกษาพัฒนาคน คนพัฒนาประเทศ

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มุ่งหวังผลิตบุคลากรทางเทคโนโลยีการศึกษาทุกระดับ สู่ระบบการศึกษาของไทยเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการ

สอน การฝึกอบรมและการเผยแพร่ด้วยสื่อ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัย

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษามีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อผลิตบุคลากรเทคโนโลยีการศึกษาทุกระดับออกไปปฏิบัติงานในสถานศึกษา หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

2. เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาให้แพร่หลาย

3. เพื่อศึกษา ค้นคว้าและวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา

4. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพเทคโนโลยีการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าเป็นวิชาชีพชั้นสูง

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ผลิตบัณฑิตทั้ง 3 ระดับ คือ ปริญญาตรี โทและเอก ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการผลิตดังนี้

ก. วัตถุประสงค์ของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี

มุ่งผลิตบัณฑิตออกเป็นนักเทคโนโลยีที่มีความสามารถ ดังนี้

1) นำหลักการ ทฤษฎี และผลการวิจัยทางเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษาไปประยุกต์ใช้

2) ออกแบบ ผลิต ใช้ และบำรุงรักษาสื่อการศึกษา

3) จัดระบบบริการด้านเทคโนโลยีการศึกษา

4) ถ่ายทอด และเผยแพร่ความรู้ด้านเทคโนโลยี ได้

ข. วัตถุประสงค์ของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาโท

มุ่งผลิตมหาบัณฑิตออกไปเป็นนักเทคโนโลยีการศึกษาที่ความสามารถดังนี้

1) ค้นคว้าวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา

2) ออกแบบและพัฒนาระบบเทคโนโลยีการศึกษา

3) บริหารจัดการงานเทคโนโลยีการศึกษา

4) เผยแพร่ความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษา

ค. วัตถุประสงค์ของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาเอก

มุ่งผลิตดุษฎีบัณฑิตออกไปเป็นนักเทคโนโลยีการศึกษาที่มีความสามารถ ดังนี้

1) เป็นนักวิชาการ และผู้นำทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาในการประยุกต์ออกแบบ พัฒนาผลิต เผยแพร่เทคโนโลยีใหม่ ๆ

2) วิจัยและนำผลการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา มาใช้ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ

3) กำหนดนโยบาย วางแผนและบริการงานเทคโนโลยีการศึกษาของประเทศในระดับต่าง ๆ

4) พัฒนาวิทยาการทางเทคโนโลยีการศึกษา ให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง

การจัดการเรียนการสอนนั้น เน้นทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติในระดับปริญญาตรี เน้นปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี ในระดับปริญญาโท เน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ และในระดับปริญญาเอก เน้นการศึกษาค้นคว้าวิจัย

ความสำคัญของนักเทคโนโลยีการศึกษา

ในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นสิ่งยืนยันได้ชัดเจนถึงความสำคัญของนักเทคโนโลยีการศึกษาในการพัฒนาการศึกษา และการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรา 65 มาตรา 67 มาตรา 68 และมาตรา 69

มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัย และพัฒนาการผลิต และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

มาตรา 68 ให้มีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว เพื่อการพัฒนาคนและสังคม

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัย และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 69 รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบาย แผน ส่งเสริม และประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิต และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากสาระสำคัญของหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นี้ สำนักงานปฏิรูปการศึกษา ได้เสนอให้มีการตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นองค์กรอิสระขึ้น และให้ตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ในที่ประชุม Third World Congress ของ Education International ที่โรงแรมแอมบาสเดอร์ ซิตี จอมเทียน ระหว่างวันที่ 25 - 29 กรกฎาคม 2544 ก็ได้พูดถึงหัวข้อสำคัญเรื่องหนึ่งคือ Education and New Technologies ได้มีข้อยุติเสนอให้ UNESCO ดำเนินการดูแลเรื่องการผลิตซอฟแวร์การศึกษา ที่นักเทคโนโลยีการศึกษาจะร่วมกันผลิต โดยผ่านบริษัทข้ามชาติ ขอให้นักเทคโนโลยีการศึกษาช่วยย้ำกับครู และผู้บริหารการศึกษาว่า เทคโนโลยีให้ข่าวสาร ครูเป็นผู้จัดการข่าวสาร เทคโนโลยีเป็นเครื่องช่วยครูเท่านั้น ไม่สามารถจะแทนครูได้ เพราะปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนยังมีความสำคัญต่อการให้การศึกษา การได้รับข่าวสารจากเทคโนโลยีเท่านั้นมิได้หมายความว่าเกิดการศึกษาสำหรับทุกคน อย่าเทียบว่าข่าวสารเท่ากับการศึกษา

สุดท้ายนักเทคโนโลยีการศึกษา จะต้องทำงานร่วมกับครูและผู้บริหารการศึกษาอย่างใกล้ชิด และให้ช่วยกันย้ำว่าการได้รับข่าวสารจากเทคโนโลยีเพื่อให้การศึกษา ครูก็ยังเป็นคนที่สำคัญที่สุดในการจัดการเทคโนโลยี

ชม ภูมิภาค

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. **รายงานการประเมินตนเอง.** ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, 2543.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. **ข้อเสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามภารกิจ สปศ. เพื่อรับฟังความคิดเห็น ในการประชุมสมัชชาปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้ วันที่ 5-6 กุมภาพันธ์ 2544.** ณ ห้องบางกอกคอนเวนชันเซนเตอร์ ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542.**

Association for Educational communications and Technology. **Educational Technology : a Glossary of Terms.** Washington DC, 1979.

Chisholm, Margaret E. and Ely, Donald P., **Media Personnel in Education.** Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1976.

Education International, Working Papers of EI Third World Congress, 25-29 July 2001. Jom Thien, Thailand.